

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, dnia 20 grudnia 2018 r.

3001-IWW1.0921.26.2018.13
UNP 3001-18-156358

Egzemplarz nr 1

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092).

Nazwa i adres kontrolowanego urzędu

Urząd Skarbowy Poznań-Nowe Miasto
ul. Chłapowskiego 17/18,
60-965 Poznań

Naczelnik kontrolowanego urzędu

Pani Bożena Janiszewska

Imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli

Upoważnienie nr 28/2018 z dnia 17 lipca 2018 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Wpis do książki kontroli

Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 3/2018.

Koordynator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe

Marlena Siluk - starszy ekspert skarbowy.

Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe

1. Marlena Siluk - starszy ekspert skarbowy,
2. Ewa Kubiak - starszy ekspert skarbowy.

Data rozpoczęcia czynności kontrolnych 23 lipca 2018 r.

Data zakończenia czynności kontrolnych 17 sierpnia 2018 r.

Urząd Skarbowy
Skarbowa

Tryb kontroli	
Zwykły.	
Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Przeciwdziałania przedawnieniom zobowiązań podatkowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 23 lipca 2018 r.
Ocena skontrolowanej działalności	
<p>Zgodnie z celem i założeniami kontroli ocenie poddano wykorzystania wewnętrznych regulacji Naczelnika Urzędu Skarbowego obejmujących działania zapobiegające przedawnieniu i narastaniu zaległości podatkowych oraz prawidłowość postępowania w zakresie odpisywania przedawnionych zobowiązań podatkowych. Działalność kontrolowanej komórki oceniono na podstawie materiału przedłożonego do kontroli, jego kompletności, merytorycznej zawartości oraz rzetelności.</p> <p>Stwierdzono, że postępowanie kontrolowanej komórki w zakresie ustalania zobowiązań podatkowych, które mogą podlegać odpisaniu jako przedawnione, oparte jest na nieterminowo sporządzanych listach wymaganych procedurą dotyczącą zasad ustalania terminu przedawnienia. Systematycznie sporządzane są natomiast zestawienia dotyczące podatników o określonej wysokości zaległości podatkowych oraz zestawienia dotyczące możliwości i prowadzenia postępowań o orzeczenie odpowiedzialności osób trzecich. Dokonywane są zabezpieczenia w postaci zastawów skarbowych i hipotek przymusowych, wydawane są postanowienia o rygorze natychmiastowej wykonalności. Prowadzone są również niektóre czynności zapobiegające narastaniu zaległości (wpisy do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych).</p> <p>Natomiast monitoring przebiegu postępowań egzekucyjnych, przekazanych do obcych organów egzekucyjnych odbywa się w ograniczonym zakresie na tle zapisów procedur obowiązujących Dział Spraw Wierzycielskich. Dotyczy to zwłaszcza przypadków przekazania tytułów wykonawczych do rekwizycji i postępowań w zbiegu z egzekucją sądową. Równocześnie brak stosownych uregulowań w procedurach z zakresu egzekucji administracyjnej, aby zapewnić realizację tych zadań przez komórkę egzekucji administracyjnej.</p>	

DOKONANE USTALENIA STANU FAKTYCZNEGO

1. Informacje dotyczące kontroli zewnętrznych oraz informacje przesyłane do wiadomości Izby Administracji Skarbowej

Kontrolą objęto informacje o kontrolach zewnętrznych, które mogły być przeprowadzone w okresie od ostatniej kontroli IWW1 w 2018 r. do dnia kontroli. Na podstawie książki kontroli Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto. W tym okresie nie było żadnej kontroli zewnętrznej, ani informacji zwrotnej.

2. Przeciwdziałanie przedawnieniom zobowiązań podatkowych

2.1 Procedury wewnętrzne dotyczące kontrolowanego tematu

W okresie objętym kontrolą obowiązywały następujące uregulowania:

1. Regulamin organizacyjny stanowiący załącznik nr 21 do Zarządzenia nr 9/2015 Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 1 kwietnia 2015 r., ze zmianami,
2. Regulamin organizacyjny stanowiący załącznik nr 21/2017 do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 9 marca 2017 r. w sprawie nadania regulaminów organizacyjnych urzędów skarbowym woj. Wielkopolskiego.
3. Wewnętrzna procedura postępowania nr 14/2015 NUS Poznań-Nowe Miasto z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia zasad prowadzenia czynności wierzycielskich.
4. Wewnętrzna procedura postępowania nr 8/2018 NUS Poznań-Nowe Miasto z dnia 19 lipca 2018 r. w sprawie trybu postępowania Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto jako wierzyciela należności.
5. Wewnętrzna procedura postępowania nr 33/2015 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z dnia 30 kwietnia 2015 r. - w sprawie wprowadzania zasad ustalania terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych.
6. Wewnętrzna procedura postępowania nr 1/2018 Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad ustalania terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych.

W wewnętrznych regulacjach przyjęto rozwiązania:

- w procedurze nr 8/2018 przewiduje się, wszystkie czynności Działu Spraw Wierzycielskich oraz współpracujących z nią innych komórek organizacyjnych Urzędu winny przeciwdziałać zagrożeniu przedawnienia zobowiązań podatkowych oraz

- że wierzyciel na bieżąco zarządza zaległościami, w tym kontroluje terminy ich dochodzenia i przekazuje w tym zakresie informacje organom egzekucyjnym,
- w procedurze nr 33/2015 i obowiązującej obecnie nr 1/2018, dla czynności zmierzających do odpisania zobowiązań przedawnionych, poprzez przyjęcie zasad ustalania terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych, z procedurą postępowania w przypadku zbliżania się terminu przedawnienia zobowiązań potencjalnie przedawnionych i procedurą odpisu uzależnioną od wysokości kwoty zaległości; w procedurze nr 1/2018, we wzorze karty informacyjnej, przewidziano w zapisach dotyczących czynności komórki egzekucyjnej, umieszczenie oprócz daty zastosowania środka egzekucyjnego i daty powiadomienia zobowiązanego (POZ) również datę powiadomienia trzeciodłużnika o zastosowaniu środka egzekucyjnego (POT); nie wskazany termin założenia karty informacyjnej, należy ją tylko sporządzić w roku przyszłym od sporządzenia zestawienia zobowiązań podatkowych potencjalnie przedawnionych.

Ocena możliwości i zasadności podejmowania kolejnych czynności zapobiegających przedawnieniu, wg wyjaśnień Naczelnika Urzędu Skarbowego, odbywa się w oparciu o zestawienia zobowiązań potencjalnie przedawnionych. W związku z tym przedkładanie innym komórkom organizacyjnym Urzędu karty przedawnienia należności celem ich wypełnienia w zakresie ich właściwości, winno dotyczyć nieprzedawnionych zobowiązań podatkowych (wg procedury nr 1/2018 i wcześniejszej - karty informacyjnej dotyczącej przedawnienia zobowiązania podatkowego – niejednolita nomenklatura).

W procedurze dotyczącej czynności wierzycielskich przewidziano rozwiązania do zapobiegania powstawania zaległości podatkowych - kierowanie wniosków o: ogłoszenie upadłości zobowiązanego, uchylenie lub zmianę postanowienia o ogłoszeniu upadłości, występowanie o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Według obu obowiązujących w kontrolowanym okresie procedur dotyczących zasad ustalania terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych (nr 33/2015 i nr 1/2018), przed końcem roku, w którym następuje przedawnienie zobowiązania, Dział Spraw Wierzycielskich kieruje pytania o zdarzenia mające wpływ na bieg terminu przedawnienia do innych organów egzekucji administracyjnej, do których skierowano tytuły wykonawcze, bądź przekazano je w następstwie rekwizycji.

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego wyjaśnia, że wierzyciel nie jest stroną postępowania w zakresie zleconych czynności rekwizycyjnych i w obecnie obowiązującym porządku prawnym, nie posiada o nich wiedzy, a czynności te realizowane są przez administracyjne organy egzekucyjne, w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego.

Powyższa argumentacja winna zostać wyrażona podczas sporządzania procedury nr 1/2018 z 10 stycznia 2018 r., w celu usunięcia zapisu dotyczącego pytań kierowanych przez Dział Spraw Wierzycielskich do organów rekwizycyjnych, a następnie stosowny zapis winien być umieszczony w procedurze dotyczącej prowadzenia egzekucji administracyjnej.

W żadnym obowiązującym obecnie uregulowaniu wewnętrznym nie przewidziano składania wniosków o wyjawienie majątku, ani o monitoringu przebiegu egzekucji prowadzonej przez komornika skarbowego.

2.2 Postępowanie wierzyciela, w tym monitorowanie zaległości podatkowych objętych ryzykiem przedawnienia

Typowanie podmiotów do przeprowadzenia analizy pod kątem przedawnienia zobowiązań podatkowych

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego monitoringiem zaległości w komórce wierzycielskiej zajmują się 2 osoby.

Na podstawie przedstawionych dokumentów stwierdzono, że w latach 2016 – 2017 w kontrolowanej jednostce brak było w procedurach postępowania wierzyciela nr 14/2015 zapisów, które zapewniłyby kontrolę nad zobowiązaniami, dla których zbliżał się termin przedawnienia. W Procedurze nr 8/2018 (pkt 5.7 ppkt 6 lit. a) znajdują się zapisy, że wierzyciel na bieżąco prowadzi czynności związane z zarządzaniem zaległościami, w szczególności:

- kontroluje terminy dochodzenia należności i przekazuje w tym zakresie informacje organom egzekucyjnym,
- ustala terminy przedawnienia należności po umorzeniu postępowania egzekucyjnego,
- wszczyna postępowania dot. umorzenia zaległości podatkowych z urzędu,
- przedkłada do wypełnienia karty przedawnienia należności,
- podejmuje działania celem wyksięgowania zaległości przedawnionych.

Według wyjaśnień kontrolowanej jednostki, wierzyciel, w ramach zapobiegania przedawnieniom zobowiązań podatkowych, przekazuje do Działu Egzekucji Administracyjnej i Likwidacji Towarów wykazy potencjalnie przedawnionych zobowiązań podatkowych z terminem na koniec roku, celem podjęcia stosownych działań przez organ egzekucyjny na początku roku.

Sprawdzono, że w bieżącym roku przekazano następujące zestawienia:

- pismo do Działu Egzekucji 3022-SEW.721.2.2018 z 16 stycznia 2018 r. - wykaz zaległości potencjalnie przedawnionych z dniem 31 grudnia 2018 r. - wydruk z e-Orus 16 stycznia 2018 r., zawiera 243 pozycje,
- pismo do Działu Egzekucji 3022-SEW.721.614.2018 z 18 lipca 2018 r. - wykaz zaległości potencjalnie przedawnionych z dniem 31 grudnia 2019 r. wydruk z e-Orus z 18 lipca 2018 r. zawiera 963 pozycji.

Zestawienia te stanowią równocześnie listy zobowiązań potencjalnie przedawnionych, które mają służyć wyznaczeniu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych na podstawie procedur postępowania nr 33/2015 i obecnie nr 1/2018. Zestawienia takie winny zostać sporządzone w terminie do końca trzeciego kwartału roku kalendarzowego.

Sprawdzono w przedstawionych dokumentach, że w kontrolowanym okresie sporządzono:

1. wykaz przedawnionych zaległości (z e-Orus), ale z dnia 16 listopada 2016 r., (tj. w połowie 4 kwartału), który zawiera: dane podatnika, kwotę zaległości, termin płatności, podatek, nr tytułu wykonawczego, nr czynności, datę zastosowania środka egzekucyjnego, termin przedawnienia,
2. wykaz zaległości potencjalnie przedawnionych z dniem 31 grudnia 2018 r. - wydruk z e-Orus 16 stycznia 2018 r., zawiera 243 pozycje,
3. wykaz zaległości potencjalnie przedawnionych z dniem 31 grudnia 2019 r. wydruk z e-Orus z 18 lipca 2018 r. zawiera 963 pozycji.

Zatem, z wyjątkiem 3 zestawienia, listy zobowiązań potencjalnie przedawnionych nie są sporządzane w terminie do końca 3 kwartału każdego roku.

Brak sporządzania list zobowiązań potencjalnie przedawnionych sporządzonych w terminie do końca trzeciego kwartału roku kalendarzowego stanowi uchybienie na mocy pkt 5.1 ppkt 3 procedur nr 1/2018 i nr 33/2015.

Sprawdzono, że w kontrolowanym okresie sporządzono inne zestawienia - wykazy największych dłużników, które zawierały następujące dane: nazwę podatnika i adres, kwotę zaległości, jakiego podatku dotyczy, a także opis podjętych działań windykacyjnych, sposób likwidacji lub zmniejszenia stanu zaległości (odpis, zapłata, kwota, data):

- na dzień 21 listopada 2016 r. - 369 pozycji (od 50 000 zł),
- na dzień 27 marca 2017 r. - 57 pozycji (powyżej 500 000 zł),
- na dzień 7 czerwca 2017 r. - 266 pozycji (od 100 000 zł),

- na dzień 7 czerwca 2017 r. - 58 pozycji (od 500 000 zł),
- na dzień 22 sierpnia 2017 r. - 58 pozycji (od 500 000 zł),
- na dzień 7 marca 2018 r. - 171 pozycji (brak wskazania limitu kwoty),
- na dzień 24 maja 2018 r. - 3151 pozycji (powyżej 1 000 zł),
- w dniu 23 marca 2018 r. sporządzano listę zaległości podmiotu zagranicznego.

Sporządzanie zestawień dotyczących bieżącego kształtowania się zaległości podatkowych i efektywności ich egzekucji, wyczerpują zalecenia zawarte w wewnętrznych procedurach nr 14/2015 i nr 8/2018 dotyczących czynności wierzyciela w zakresie bieżącego monitorowania kształtowania się zaległości podatkowych oraz obowiązującego zalecenia Dyrektora Izby Skarbowej Pismo Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu nr: 3001-WE.4030.4.2015, 3001-ION.070.56.2017.1 z dnia 20 listopada 2015 r. w zakresie największych oraz uporczywie zalegających dłużników. Zestawienia te mogą również służyć podejmowaniu czynności zapobiegających przedawnieniu jak i ocenie ich przedawnienia, jednak tylko w zakresie zobowiązań o wyznaczonych limitach kwot zaległości.

Zgodnie z procedurami nr 33/2015 i nr 1/2018 lista zobowiązań potencjalnie przedawnionych przekazywana jest do komórek organizacyjnych celem weryfikacji pozycji wymienionych w zestawieniu zobowiązań potencjalnie przedawnionych, pod względem prawidłowego odzwierciedlenia informacji mających wpływ na bieg terminu przedawnienia w module MRP, podsystemach POLTAX2B i EGAPOLTAX. Jednakże, nie przedstawiono dokumentów potwierdzających przekazywanie na koniec III kwartału informacji o przedawniających się zaległościach (również tych wynikających z ww. zestawień zaległości wg kwot) do innych komórek organizacyjnych celem uzupełnienia danych. Stanowi to uchybienie poprzez naruszenie pkt 5.1 ppkt 4 procedury nr 33/2015.

Według procedur obowiązujących w kontrolowanym okresie dotyczących czynności wierzycielskich (nr 14/2015 i nr 8/2018) wierzyciel monitoruje efektywność egzekucji i kieruje do organu egzekucyjnego pytania o jej przebieg lub ponaglenia przy braku realizacji tytułu wykonawczego.

Sprawdzono w przedłożonej dokumentacji, że w 2018 r. wystosowano 20 pism do innych organów egzekucyjnych o przebieg postępowania egzekucyjnego oraz o czynności skutkujące przerwaniem terminu przedawnienia wraz z podaniem szczegółowych danych dotyczących środka egzekucyjnego. Postępowanie to jest zgodne również z zasadami ustalania terminu przedawnienia określonymi w procedurach nr 33/2015 i nr 1/2018 (przed końcem roku, w którym następuje

przedawnienie zobowiązania, Dział Spraw Wierzycielskich kieruje pytania o zdarzenia mające wpływ na bieg terminu przedawnienia do innych organów egzekucji administracyjnej, do których skierowano tytuły wykonawcze).

Pytania takie nie są natomiast kierowane do organów rekwizycyjnych, ponieważ zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego, wierzyciel nie jest stroną postępowania w zakresie zleconych czynności rekwizycyjnych i w obecnie obowiązującym porządku prawnym, nie posiada o nich wiedzy, a czynności te realizowane są przez administracyjne organy egzekucyjne, w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Jest to jednak niezgodne z zapisami zawartymi w procedurach nr 14/2015 i nr 1/2018 (pkt 5.1 ppkt 6).

Zgodnie z procedurą nr 14/2015 obowiązującą do 18 lipca 2018 r. komórka wierzycielska powinna była wysyłać zapytania o przebieg sprawy do komornika sądowego. W przedłożonych wyjaśnieniach Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego kontrolowana jednostka tłumaczy, że monitorowanie egzekucji prowadzonej przez komornika sądowego nie leży we właściwości komórki wierzycielskiej, ponieważ przejęcie łącznej egzekucji dotyczy tylko środka, do którego nastąpił zbieg egzekucji i „gospodarzem” postępowania pozostaje komórka egzekucji administracyjnej.

Stwierdzono, że w nowej procedurze dotyczącej czynności wierzycielskich (nr 8/2018) nie powtórzono zapisu dotyczącego korespondencji z komornikami sądowymi (zapisów dotyczących ubiegania się o informację od komorników sądowych przez komórkę wierzycielską nie ma i nie było w procedurach dotyczących ustalania terminu przedawnienia). Jednakże, sprawdzono, że w okresie kontroli Dział Spraw Wierzycielskich wysyłał do komorników sądowych pytania o zastosowanie środka egzekucyjnego (ostatnie 19 marca 2018 r.). Wyjaśniono pismem z 21 sierpnia 2018 r., że związane to było z brakiem jednolitego stanowiska dotyczącego wpływu czynności egzekucyjnych wykonywanych przez komorników sądowych w przypadku przejęcia przez nich łącznego prowadzenia egzekucji po zbiegu egzekucji administracyjnej z sądową, na bieg terminu przedawnienia.

Zwolnienie Działu Spraw Wierzycielskich z obowiązku monitorowania przebiegu egzekucji nie dotyczy innej korespondencji do komorników sądowych – sprawdzono, że na wezwanie dokonywano np. zgłoszeń zestawień należności zobowiązanych w związku z licytacją nieruchomości, przesyłano dalsze tytuły wykonawcze.

Brak dowodów na prowadzenie monitoringu egzekucji prowadzonych przez komorników sądowych przez kontrolowaną jednostkę.

Typowanie podmiotów do oceny możliwości i zasadności orzekania odpowiedzialności za zaległości podatkowe

Postępowanie w zakresie odpowiedzialności osób trzecich w kontrolowanym okresie określały procedury nr 14/2015 i nr 8/2018 dotyczące czynności wierzycielskich.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego, w zależności od wyników prowadzonej egzekucji administracyjnej – po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub otrzymaniu pisemnej informacji o bezskuteczności egzekucji - dany podmiot zostaje odnotowany w ewidencji podmiotów do analizy.

Nadzór nad realizacją działań z tego zakresu odbywa się obecnie raz w miesiącu, poprzez przesłanie pocztą elektroniczną do Zastępcy Naczelnika pliku EXCEL z: listą podmiotów do analizy pod kątem orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich oraz plik z listą prowadzonych postępowań o orzeczenie odpowiedzialności osób trzecich, o ulgi uznaniowe, z informacją o odwołaniach od tych postępowań, listą licytacji komorniczych, listą ogłoszonych postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

W kontrolowanych aktach znajdowały się:

- lista podmiotów do analizy pod kątem orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich (72 poz.), przydzielony pracownik prowadzący,
- lista 4 spraw przekazanych do innych urzędów skarbowych o zbadanie przesłanek do orzeczenia odpowiedzialności za zaległości na osobę trzecią.

Oba ww. dokumenty bez daty sporządzenia.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego z 17 sierpnia 2018 r. oraz Kierownik Działu Spraw Wierzycielskich z 21 sierpnia 2018 r., na ww. dokumentach nie ma daty, ponieważ listy podmiotów do analizy pod kątem orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich przekazywane są w formie uzupełnianych na bieżąco plików EXCEL. Przesyłanie takich plików ma miejsce raz w miesiącu. Na potwierdzenie tego, ww. nadesłali przykładową korespondencję Kierownika Działu Spraw Wierzycielskich do Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego:

- z 17 sierpnia 2018 r.
 - lista podmiotów do analizy pod kątem orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich (77 poz.), w tym w uwagach informacje o m.in. pytaniach o przebieg egzekucji, przedawnieniu prawa do orzekania o odpowiedzialności osób trzecich, nieskutecznej wcześniejszej egzekucji do majątku osoby trzeciej i in.,

- lista - wnioski o przekazanie do urzędów skarbowych z prośbą o zbadanie przesłanek do orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich (5 podmiotów),
- z 13 lipca 2018 r.
 - listy podmiotów: wnioski o ulgi, odwołania/zażalenia, wnioski o zgłoszenie zaległości w postępowaniu komorniczym,
 - wnioski przekazane do Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu – zwrot kosztów komorniczych,
 - postanowienia o upadłości,
 - sprawy w toku dot. orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich,
 - wnioski o przekazanie do urzędów skarbowych, z prośbą o zbadanie przesłanek do orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich.

Sprawdzono na podstawie wykazu zaległości z decyzjami dla osób trzecich (raport z e-Orus HD_ZAL, Zał. 11), że w kontrolowanym okresie decyzjami o odpowiedzialności osób trzecich objętych było 372 zaległości podatkowych 32 podatników.

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego wyjaśnił również, że do Działu Podatków Dochodowych i Podatków od Towarów i Usług (SPV, wcześniej Działu Postępowania Podatkowych) przekazywane są listy osób zmarłych, które pozostawiły zaległości podatkowe celem analizy pod kątem przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców (pismo z dnia 03.02.2016 r. i z dnia 16.01.2018 r.).

Sprawdzono, że przekazano:

- pismo do Działu SPV – o podjęcie działań pod kątem przeniesienia odpowiedzialności, na spadkobierców (lista podmiotów) na podstawie art. 100 § 1 i 2 w związku z art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 Op. - z 16 stycznia 2018 r. nr 3022_SEW.720.12.2018.
- wykaz podmiotów kwalifikowanych do przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców z dnia 3.02.2016 r. dla Działu PP1.

Zabezpieczenia, rygor natychmiastowej wykonalności, ponowne wszczęcie egzekucji

W celu zapobieżenia przedawnienia zobowiązań podatkowych, zgodnie z obowiązującymi procedurami Dział Spraw Wierzycielskich:

- wystawiał decyzje o zabezpieczeniu - w kontrolowanym okresie, wg ewidencji, wystawiono 32 takie decyzje,

- dokonywał zabezpieczeń zobowiązań podatkowych w postaci zastawów skarbowych oraz hipoteki przymusowej. Na 8 sprawdzonych akt odpisanych spraw dokonano 2 zabezpieczeń w postaci hipoteki przymusowej i 1 w postaci zastawu skarbowego,
- wystawiał postanowienia o nadaniu rygoru natychmiastowej wymagalności – w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 18 lipca 2018 r. wystawiono 36 takich postanowień,
- podejmował działania umożliwiające ponowne wszczęcie postępowania egzekucyjnego, po jego umorzeniu z powodu bezskuteczności.

Majątku zobowiązanego sukcesywnie poszukiwano na podstawie dostępnych baz danych oraz informacji zewnętrznych. Od czerwca 2018 r. celem usprawnienia pracy i monitorowania podejmowanych przez pracowników czynności w zakresie poszukiwania majątku, wprowadzono ewidencję umorzonych postępowań egzekucyjnych. Ewidencja ta prowadzona jest w pliku EXCEL i jest udostępniona dla pracowników Działu Spraw Wierzycielskich poprzez dysk wspólny,

- w wyjaśnieniach do kontrolowanych spraw - odpisanych zobowiązań, komórka wierzycielska wskazała 2 wnioski o wyjawienie majątku.

Działania mające na celu zapobieganie narastaniu zaległości podatkowych

Stwierdzono, że w dniach 7 i 10 kwietnia 2017 r. sporządzono listy zaległości 5 podmiotów gospodarczych, w celu przeprowadzenia analizy pod kątem możliwości:

- zastosowania przepisów kodeksu karnego skarbowego,
- dokonania wpisu do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych,
- zabezpieczenia w postaci hipoteki przymusowej,
- zabezpieczenia w postaci zastawu skarbowego,
- zakazu prowadzenia działalności,
- zgłoszenia upadłości.

Ponadto kontrolowana jednostka korzystała z możliwości zgłaszania podatników do Rejestru Dłużników Niewypłacanych - w dołączonych do składanych wyjaśnień ewidencjach BA za lata 2016 -2017 widnieje:

- 16 wniosków do KRS o dokonanie wpisu w RDN oraz 24 wezwania do zapłaty pod rygorem dokonania takiego wpisu wysłanych w 2016 r.,
- 13 wniosków do KRS o dokonanie wpisu w RDN oraz 1 wezwanie do zapłaty pod rygorem dokonania takiego wpisu wysłane w 2017 r.

Stwierdzono na podstawie akt spraw, że składano również wnioski o wpis zaległości do KRS, co jednak stanowiło czynność organu egzekucyjnego, zgodnie z art. 55a u.p.e.a.

Natomiast, zgodnie z wyjaśnieniami z 13 sierpnia 2018 r., w okresie objętym kontrolą wierzyciel nie występował z wnioskami do sądu o ogłoszenie upadłości zobowiązanego, uchylenie układu lub zmianę postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego. Niemniej, organ podatkowy w kontrolowanym okresie zgłaszał swoje wierzytelności, a następnie monitorował upadłego m.in. pod kątem regulowania bieżących zobowiązań podatkowych, a w sytuacji pojawienia się nowych zobowiązań podatkowych zgłaszał informacje do sądu. Na bieżąco monitorowane ogłoszenia pojawiające się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym w podmiotach, w stosunku do których zgłoszono wierzytelności. Obecnie kontrolowana jednostka nie jest uczestnikiem postępowań upadłościowych zakończonych zawartym układem.

W kontrolowanym okresie wierzyciel nie dokonywał zgłoszeń dłużnika o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej oraz uznania za bezskuteczną czynność prawną dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela. Obecnie dokonywana jest analiza 2 podmiotów pod kątem złożenia skargi pauliańskiej.

Oprócz ww. czynności wierzyciela Urząd Skarbowy podejmował w okresie objętym kontrolą działania związane z zastosowaniem przepisów Kodeksu karnego skarbowego (w BA stwierdzono korespondencję z tego zakresu – 25 pism).

2.3 Ustalanie terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych

Procedura odpisu przedawnionego zobowiązania, prawidłowości wyliczenia terminu przedawnienia, postępowania w sprawach zagrożonych przedawnieniem została sprawdzona na podstawie wybranych akt spraw. Ich dobór nastąpił z wydanych w okresie objętym kontrolą decyzji ZOB-DP, z systemu POLTAX.

Ostatecznie wybrano 8 odpisanych zobowiązań, po 1 dla danego NIP, w tym:

- osoba fizyczna – 4 sprawy,
- osoba prawna – 3 sprawy,
- osoba trzecia – 1 sprawa.

Dokonanie odpisu przedawnionego zobowiązania podatkowego następuje po stwierdzeniu faktu jego przedawnienia, na podstawie dokumentu wewnętrznego ZOB-DP.

W ocenie działań kontrolowanej jednostki uwzględniono, że urzędy skarbowe zostały zobowiązane do wdrożenia modułu MRP w pełnym zakresie tj. rejestracji przerw w naliczaniu odsetek oraz przerw w biegu terminu przedawnienia pismem Ministerstwa Finansów z dnia 2 czerwca 2008 r. nr AP5/823/183/RMN/08/4236 (informacja o piśmie z Podręcznika użytkownika podsystemu P2B, w zakładce Dokumentacja).

Dane dotyczące egzekucji sprawdzono na podstawie zapisów w podsystemie EGAPOLTAX oraz w dołączonych do niektórych spraw tytułach wykonawczych.

W skontrolowanych sprawach stwierdzono:

1. Błędnie ustalono datę przedawnienia zobowiązania podatkowego:

- Przy obliczaniu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, powstałego przed 1 września 2005 r., dla którego wszczęto egzekucję i umorzono postępowanie egzekucyjne przed 2005 r., a następnie wszczęto kolejne postępowanie egzekucyjne, nie uwzględniono treści Interpretacji Ministra Finansów sygnatura SP1/648/8012-116/2184/05/ES z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie stosowania przepisu art. 70 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, w części II pkt. 3 (część obowiązująca). Zgodnie z jej treścią, w ww. przypadku kolejne wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie przerywało biegu terminu przedawnienia.

- Nie uwzględnienie okresu objętego zastawem skarbowym, po skreśleniu zabezpieczenia z rejestru zastawów skarbowych.

Po dokonaniu zabezpieczenia na podstawie art. 70 § 8 Op zobowiązanie podatkowe, dla którego minął termin przedawnienia nie przedawnia się, ale po tej dacie zaspokojenie możliwe jest tylko z przedmiotu zastawu. Po wykreśleniu zastawu, z datą wykreślenia następuje przedawnienie zobowiązania podatkowego.

- Wyliczenie terminu przedawnienia z uwzględnieniem środka egzekucyjnego, dla którego brak potwierdzenia zawiadomienia zobowiązanego o jego zastosowaniu.

Zgodnie z zapisem art. 70 § 4 Op. bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony.

- Przy obliczaniu terminu przedawnienia nie uwzględniono, że zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w momencie powstania tego zobowiązania, był prawny zaliczek za 2001 r. upływał z końcem tego roku, czyli 31.12.2001 r., a nie z końcem roku, w którym upływa termin płatności podatku dochodowego od osób fizycznych. Rozstrzygające zdanie w tej kwestii ma uchwała 7 sędziów NSA II FPS 5/09 z 7 grudnia 2009 r. („...odsetki

od zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych zapłaconych w zaniżonej wysokości oraz odsetki od zaliczek niewniesionych w terminie przedawniają się z upływem 5 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym powstał obowiązek zapłaty zaliczek”). Zatem, roszczenie o odsetki od nieuregulowanych w terminie płatności zaliczek za 2001 r. przedawnia się z upływem 31.12.2006 r.

Błędne wyliczenie daty przedawnienia zobowiązania podatkowego stanowi nieprawidłowość na podstawie art. 70 § 4 i § 8 Op.

2. Brak potwierdzenia zawiadomienia innego organu egzekucyjnego przez Wierzyciela o przedawnieniu zobowiązania osoby trzeciej.

Brak zawiadomienia o przedawnieniu zobowiązania podatkowego stanowi nieprawidłowość na mocy § 15 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych. Zgodnie z tym przepisem wierzyciel niezwłocznie zawiadamia organ egzekucyjny o zmianie wysokości należności pieniężnej objętej tytułem wykonawczym wynikającej z jej wygaśnięcia w całości lub w części, w szczególności gdy wygaśnięcie jest wynikiem (m.in.) przedawnienia należności pieniężnej.

3. Brak ZOB-DP na osobę trzecią na dzień kontroli (wygaśnięcie zobowiązania podatnika powoduje wygaśnięcie zobowiązania posiłkowego – osoby trzeciej).

Wg wyjaśnienia i treści zgłoszenia i odpowiedzi z Help Desk z 16.04.2008 r., dokumenty ZOB-DP dla osoby trzeciej należy wprowadzać i księgować tylko w przypadku przedawnienia zobowiązania osoby trzeciej (zanim przedawni się zobowiązanie podmiotu głównego). W wyjaśnieniach przedstawiono kartę informacyjną osoby trzeciej, z której wynika, że od dnia doręczenia decyzji orzekającej odpowiedzialność prezesa spółki za jej zaległości podatkowe nie wystąpiły zdarzenia mające wpływ na bieg terminu przedawnienia zobowiązania osoby trzeciej. Nie została w niej wskazana data przedawnienia. Na podstawie karty informacyjnej można jednak ustalić, że termin przedawnienia tego zobowiązania upłynął przed terminem przedawnienia zobowiązania spółki (zgodnie z art. 118 Op., termin przedawnienia zobowiązania osoby trzeciej upływa po 3 latach od końca roku, w którym została doręczona decyzja orzekająca odpowiedzialność osoby trzeciej).

4. Nie przeanalizowano możliwości orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich.

Nie podjęto się analizy takiej możliwości, pomimo, że postępowanie egzekucyjne umorzono na 3 lata przed upływem prawa do orzeczenia odpowiedzialności osób trzecich (art. 118 Op.).

Zgodnie z pkt 5.2 ppkt 6 i 7 procedury nr 14/2015 (pkt 5.8 ppkt 6 i 7 w obowiązującej procedurze nr 8/2018), w sprawie zasad prowadzenia czynności wierzycielskich, w przypadku braku możliwości wszczęcia postępowania w sprawie orzeczenia odpowiedzialności osoby trzeciej lub propozycji odstąpienia od wszczęcia takiego postępowania pracownik komórki wierzycielskiej sporządza dla kierownika komórki informację, na podstawie której po akceptacji Naczelnika Urzędu Skarbowego, decyduje o dalszym sposobie postępowania w sprawie. Brak ww. informacji potwierdzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego stanowi uchybienie.

5. Błędy w Module Rejestracji Przerw (MRP):

- brak wpisów w MRP pomimo zaistnienia zdarzeń, które powinny być odnotowane,
- brak bieżącego uzupełniania MRP.

3. Uprawnienia pracowników do systemów informatycznych

Uprawnienia do systemów informatycznych pracowników Działu Spraw Wierzycielskich są adekwatne do ich zakresów obowiązków.

4. Kontrola funkcjonalna wykonywana w ramach nadzoru służbowego przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska w Urzędzie

W kontrolowanym okresie przeprowadzono 23 kontrole funkcjonalne.

Kontrole w 2016 r.

1. Prawidłowość podejmowania czynności windykacyjnych: stosowanie miękkiej egzekucji.
 - data kontroli - 15 kwiecień 2016 r. za I kwartał 2016 r.
 - data kontroli – 14 grudzień 2016 r. za II i III kwartał 2016 r.
2. Przestrzeganie obowiązku informowania strony postępowania o niedotrzymaniu ustawowego terminu zakończenia postępowania.
 - data kontroli - 26 kwietnia 2016 r., za styczeń – marzec 2016 r.
3. Prawidłowość podejmowania czynności windykacyjnych: terminowość wystawiania upomnień.
 - data kontroli – 30 czerwca 2016 r. za 2 stycznia – 28 czerwca 2016 r.
 - data kontroli – 27 grudzień 2016 r. za 1 stycznia – 14 grudnia 2016 r.
4. Podejmowanie działań zmierzających do zapobieżenia przedawnieniu zobowiązań podatkowych- wydanie decyzji o odpowiedzialności osób trzecich.
 - data kontroli – 28 czerwiec 2016 r., za styczeń – maj 2016 r.

- data kontroli – 22 grudzień 2016 r., za czerwiec – grudzień 2016 r.
5. Prawdliwość podejmowania czynności windykacyjnych: terminowość wystawiania tytułów wykonawczych.
 - data kontroli - 29 czerwiec 2016 r., za 2 styczeń - 28 czerwiec 2016 r
 - data kontroli - 27 grudzień 2016 r., za 1 styczeń 2016 - 14 grudzień 2016 r
 6. Kontrola poprawności przetwarzania dokumentów w systemie POLTAX przez pracowników komórek PP i SW.
 - data kontroli 2 i 5 maj 2016 r., za styczeń - kwiecień 2016 r.,
 - data kontroli - 6 i 8 grudzień 2016 r., za styczeń – grudzień 2016 r.

Kontrole w 2017 r.

1. Podejmowanie działań zmierzających do zapobieżenia przedawnieniu zobowiązań podatkowych- wydawanie decyzji o odpowiedzialności osób trzecich.
 - data kontroli 10 lipca 2017 r., za styczeń-czerwiec 2017 r.,
 - data kontroli - 29 grudzień 2017 r., za lipiec-grudzień 2017 r.
2. Prawdliwość podejmowania czynności windykacyjnych: stosowanie miękkiej egzekucji.
 - data kontroli - 7 lipca 2017 r., za IV kw. 2016 r. i I kw. 2017 r.
 - data kontroli - 29 grudzień 2017 r., za II i III kw. 2017 r.,
3. Prawdliwość podejmowania czynności windykacyjnych: terminowość wystawiania tytułów wykonawczych.
 - data kontroli 7 lipca 2017 r., za 1 stycznia - 30 czerwca 2017 r.,
 - data kontroli 29 grudnia 2017 r., za 1 lipca-29 grudnia 2017 r.
4. Prawdliwość podejmowania czynności windykacyjnych: terminowość wystawiania upomnień.
 - data kontroli - 7 lipca 2017 r., za 1 styczeń - 30 lipca 2017 r.,
 - data kontroli 29 grudnia 2017 r., za 1 lipca - 29 grudnia 2017 r.
5. Uprawnienia pracownicze do systemów informatycznych.
 - data kontroli – 16 - 18 październik 2017 r., za II półrocze 2017 r.

Kontrole w 2018 r.

1. Zasadność anulowania spraw w SSP
 - data kontroli 8 maja 2018 r., za lata 2017/2018,
2. Prawdliwość sporządzania i przekazywania sprawozdań
 - data kontroli 25 maja 2018 r., za kwiecień 2018 r.,

3. Prawdliwość postępowań podatkowych prowadzonych na wniosek (długość i zakres postępowania, rejestrowanie dokumentów w POLTAX i przerw w MRP, skuteczność udzielania ulg).

- data kontroli 25 maja 2018 r., za styczeń – maj 2018 r.

5. Informacja dotycząca trybu składania petycji, skarg i wniosków oraz przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków.

W Urzędzie Skarbowym Poznań-Nowe Miasto tablica z informacjami dotycząca trybu składania petycji, skarg i wniosków oraz terminy i godziny przyjęć obywateli przez Naczelnika Urzędu Skarbowego znajduje się w szklanej gablocie przed głównym wejściem do Urzędu.

(akta kontroli pozycja 4 str. 6 – 279)

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego
Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań - Nowe Miasto pismem nr 3022-SEW.091.1.2018.2 z dnia 24 października 2018 r. wniósł zastrzeżenia do ustaleń kontroli zawartych w Projekcie wystąpienia pokontrolnego.
Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu
Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca:
1. Ustalać daty terminu przedawnienia zgodnie z zasadami art. 70 § 4 i § 8, art. 118 Op oraz obowiązujących interpretacji Ministerstwa Finansów / Ministerstwa Rozwoju i Finansów oraz pod warunkiem posiadania dowodów POT i POZ.
2. Zawiadamiać organy egzekucyjne o wygaśnięciu dochodzonego zobowiązania podatkowego poprzez przedawnienie, zgodnie z poleceniem § 15 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych z 30 grudnia 2015 r.
3. Sporządzać listy zobowiązań potencjalnie przedawnionych w terminie do końca trzeciego kwartału roku kalendarzowego i przekazywać je do komórek organizacyjnych Urzędu Skarbowego celem uzupełnienia danych w MRP i EGAPOLTAX, a także sporządzać karty informacyjne zgodnie z pkt 5.1 ppkt 3 - 8 procedury 1/2018.
4. Przedstawiać Naczelnikowi Urzędu Skarbowego do zatwierdzenia propozycje odstąpienia od wszczęcia postępowania o orzeczenie odpowiedzialności osób trzecich zgodnie z pkt 5.8 ppkt 6 i 7 procedury 8/2018.

5. Uzupełniać na bieżąco i prawidłowo MRP, zgodnie z zasadami podręcznika P2B moduł MRP.
6. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz zobowiązuje Naczelnika Urzędu Skarbowego do przekazania informacji o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości

-

Pouczenie

Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092) i § 22 Zarządzenia nr 74/2016 Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach skarbowych województwa wielkopolskiego, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze, a oceny i wnioski zawarte w wystąpieniu pokontrolnym są ostateczne.

Termin złożenia informacji

W terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.

PIECZĘĆ I PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
w Poznaniu
Agnieszka Szymankiewicz

.....
Pieczeń i podpis Dyrektora Izby Administracji Skarbowej

Otrzymują:

1. Egzemplarz nr 1 – Naczelnik kontrolowanego urzędu,
2. Egzemplarz nr 2 – strona kontrolująca celem włączenia do akt kontroli.